

EINELTISÁÆTLUN

Uppfærð september 2026

Elín Einarsdóttir skólastjóri

Efnisyfirlit

1. Inngangur og markmið	3
2. Skilgreining á einelti.....	4
3. Viðbrögð þegar grunur um einelti vaknar.....	4
4. Fyrirbyggjandi aðgerðir	6
5. Vísbendingar um einelti og upplýsingar til foreldra/forráðamanna	7
6. Skráning, upplýsingagjöf og trúnaður.....	8
7. Þegar frekari aðstoðar er þörf	9
8. Ábyrgð, kynning og endurskoðun áætlunar	9
9. Tilkynning um grun um einelti	11
10. Aðgerðaáætlun vegna eineltismáls	
11. Breytingasaga.....	13

1. Inngangur og markmið

Í Víkurskóla er einelti, ofbeldi og félagsleg einangrun ekki liðin. Allir nemendur eiga rétt á að njóta öryggis, virðingar og vellíðunar í skólastarfi og skal skólasamfélagið sameinast um að skapa jákvæðan skólabrag þar sem gagnkvæm virðing, tillitssemi og ábyrgð eru höfð að leiðarljósi.

Eineltisáætlun Víkurskóla byggir á lögum um grunnskóla nr. 91/2008, reglugerð nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í grunnskólum, með síðari breytingum, og öðrum lögum og reglum sem við eiga.

Áætlunin nær til allrar starfsemi á vegum Víkurskóla og allra nemenda og starfsmanna skólans. Hún tekur jafnframt til atvika utan skólatíma og stafrænna samskipta þegar þau hafa áhrif á líðan nemenda, samskipti þeirra eða skólabrag.

Allt starfsfólk Víkurskóla ber ábyrgð á að taka afstöðu gegn einelti og öðru ofbeldi og bregðast við þegar grunur vaknar. Skólastjóri ber ábyrgð á að aðgerðir skólans gegn einelti séu samhæfðar og að áætluninni sé framfylgt.

Vakni grunur um einelti skal brugðist við án ástæðulauss dráttar. Hvert mál skal metið út frá aðstæðum þess og skal velferð og öryggi þeirra barna sem málið varðar ávallt haft að leiðarljósi.

Markmið

- skapa öruggt og jákvætt náms- og starfsumhverfi þar sem virðing, vellíðan og góð samskipti eru í fyrirrúmi,
- fyrirbyggja einelti, ofbeldi og félagslega einangrun,
- tryggja að brugðist sé hratt, markvisst og með samræmdum hætti við grun um einelti,
- tryggja skýra ábyrgð og verkaskiptingu starfsfólks við meðferð eineltismála,
- tryggja að nemendur sem verða fyrir einelti eða eiga hlut að eineltismálum fái viðeigandi stuðning,
- efla þekkingu nemenda, starfsfólks og foreldra á einelti, birtingarmyndum þess og afleiðingum,
- stuðla að góðu samstarfi heimila og skóla við forvarnir og úrlausn eineltismála,
- tryggja skráningu, eftirfylgd og formleg málalok,
- meta reglulega stöðu eineltis og skólabrags og nýta niðurstöður til umbóta.

2. Skilgreining á einelti

Einelti er endurtekið ofbeldi, líkamlegt og/eða andlegt, gagnvart einstaklingi. Einelti getur verið líkamlegt, munnlegt, félagslegt eða stafrænt og getur birst með beinum eða óbeinum hætti.

Einelti getur meðal annars falist í:

- uppnefnum, niðrandi ummælum, hótunum eða stríðni,
- höggum, spörkum, hrindingum eða annarri líkamlegri áreitni,
- útilokun, höfnun eða markvissri félagslegri einangrun,
- rógburði, sögusögnum eða því að öðrum sé markvisst snúið gegn einstaklingi,
- skemmdum á eigum eða því að eigur séu teknar,

- niðurlægjandi eða særandi skilaboðum, myndum eða öðru efni í stafrænum samskiptum og á samfélagsmiðlum.

Stafrænt einelti getur átt sér stað allan sólarhringinn og efni getur dreifst hratt og til stórs hóps. Atvik sem eiga sér stað utan skólatíma eða í stafrænum samskiptum geta því orðið viðfangsefni skólans þegar þau hafa áhrif á líðan nemanda, samskipti nemenda eða skólabrag.

Ekki allur ágreiningur er einelti

Mikilvægt er að greina einelti frá ágreiningi eða einstökum samskipta- og ofbeldisatvikum. Ágreiningur milli nemenda þar sem aðilar standa tiltölulega jafnfætis telst ekki sjálfkrafa einelti. Einstakt atvik telst heldur ekki að jafnaði einelti þar sem einelti felur almennt í sér endurtekna hegðun.

Það þýðir þó ekki að skólinn bregðist ekki við. Einstakt ofbeldis-, áreitnis- eða niðurlægingaratvik getur verið alvarlegt og skal þá tekið á því samkvæmt viðeigandi reglum og verklagi skólans.

Í megintexta áætlunarinnar er eftir því sem kostur er talað um „nemanda sem verður fyrir einelti“ og „nemanda sem beitir einelti“. Hugtökin þolandi og gerandi kunna þó að vera notuð þar sem þau einfalda formlegt verklag.

3. Viðbrögð þegar grunur um einelti vaknar

3.1 Tilkynning

Vakni grunur um einelti skal brugðist við án ástæðulauss dráttar. Nemandi, foreldri/forráðamaður eða starfsmaður getur komið upplýsingum eða áhyggjum á framfæri við umsjónarkennara eða skólastjórnendur.

Formleg tilkynning um grun um einelti skal skráð á tilkynningareyðublað skólans. Starfsmaður sem fær upplýsingar um mögulegt einelti skal koma þeim áfram til umsjónarkennara og/eða skólastjórnenda.

3.2 Móttaka og ábyrgð

Umsjónarkennari og skólastjórnandi taka málið til athugunar. Skólastjóri ber ábyrgð á að tryggja að málið fái viðeigandi meðferð og að ábyrgð á einstökum þáttum þess sé skýr.

Formleg meðferð máls skal hefjast sem allra fyrst og eigi síðar en innan þriggja virkra daga frá móttöku tilkynningar. Ef aðstæður kalla á tafarlaus viðbrögð vegna öryggis eða velferðar nemanda skal brugðist við þegar í stað.

3.3 Athugun og upplýsingaöflun

Málið skal kannað með hlutlausum og markvissum hætti. Eftir eðli máls getur það meðal annars falið í sér samtöl við viðkomandi nemendur, samtöl við foreldra/forráðamenn, upplýsingar frá starfsfólki, aukið eftirlit með samskiptum nemenda og könnun annarra gagna sem kunna að varpa ljósi á málið.

Við meðferð máls skal gefa þeim nemendum sem málið varðar kost á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri með hætti sem tekur mið af aldri þeirra og þroska.

Allar upplýsingar og aðgerðir skulu skráðar með skipulegum hætti.

3.4 Mat og niðurstaða athugunar

Að lokinni athugun er lagt mat á hvort um einelti sé að ræða eða hvort vandinn sé annars eðlis, svo sem samskiptavandi, ágreiningur eða einstakt ofbeldisatvik.

Þótt niðurstaðan sé að hegðunin uppfylli ekki skilgreiningu eineltis skal skólinn bregðast við ef samskipti eða líðan nemenda gefa tilefni til.

3.5 Aðgerðir

Ef einelti er staðfest skal gerð skrifleg og tímasett aðgerðaáætlun til að stöðva eineltið. Í henni skulu koma fram markmið aðgerða, hvaða aðgerðir verða framkvæmdar, hver ber ábyrgð á þeim, hvenær þær hefjast og hvenær árangur þeirra verður fyrst metinn.

Aðgerðir skulu miðast við eðli og alvarleika máls og þarfir þeirra nemenda sem að málinu koma. Þær geta meðal annars falist í auknu eftirliti, stuðningi og reglulegum samtölum við nemendur, vinnu með samskipti einstaklinga eða hóps og samstarfi við foreldra/forráðamenn. Ef þörf er á skal leita ráðgjafar og aðstoðar skólaþjónustu eða annarra sérfræðinga.

3.6 Eftirfylgd

Fyrsta formlega mat á árangri aðgerða skal að jafnaði fara fram eigi síðar en tveimur vikum eftir að aðgerðaáætlun hefur verið sett. Ef eðli eða alvarleiki máls kallar á það skal árangur metinn fyrr.

Eftirfylgd skal síðan fara fram reglulega þar til rökstudd víska er fyrir því að eineltið hafi stöðvast og líðan og öryggi nemandans sé tryggt eins og kostur er. Foreldrar/forráðamenn skulu upplýstir um framgang máls.

3.7 Formleg málalok

Þegar talið er að aðgerðir hafi náð markmiði sínu skal málinu lokið formlega og málalok skráð. Viðkomandi foreldrar/forráðamenn skulu upplýstir um málalok.

Ef aðgerðir skólans bera ekki fullnægjandi árangur skal endurmeta þær og eftir atvikum leita aðstoðar skólaþjónustu eða annarra viðeigandi fagaðila.

4. Fyrirbyggjandi aðgerðir

Forvarnir gegn einelti eru sameiginlegt verkefni alls skólasamfélagsins. Víkurskóli leggur áherslu á jákvæðan skólabrag, góð samskipti, gagnkvæma virðingu og að nemendur upplifi öryggi og tilheyrir skólasamfélaginu.

Skólinn og starfsfólk

- Skólareglur og viðbrögð við brotum á þeim eru skýr og aðgengileg nemendum og foreldrum.
- Starfsfólk er vakandi fyrir samskiptum og líðan nemenda og bregst við vísbendingum um útilokun, einelti eða annan samskiptavanda.
- Gæsla er skipulögð þannig að sérstaklega sé hugað að aðstæðum og svæðum þar sem hættu getur verið á neikvæðum samskiptum.
- Starfsfólk leitast við að hafa samræmd viðbrögð við neikvæðum samskiptum nemenda.
- Fræðsla um samskipti, virðingu, fjölbreytileika, einelti og stafræn samskipti er hluti af skólastarfinu.
- Samfella og upplýsingamiðlun er tryggð eins og kostur er þegar nemendur flytjast milli skólastiga eða aðrar breytingar verða á skólagöngu þeirra.
- Skólinn hefur samstarf við skólaþjónustu og aðra fagaðila eftir þörfum.

Nemendur

- Nemendur taka þátt í að skapa jákvæðan skólabrag og eru hvattir til að láta vita ef þeir verða fyrir eða verða vitni að einelti eða öðrum neikvæðum samskiptum.
- Unnið er með bekkjarbrag og samskipti, gerðir bekkjarsáttmálar og hlutverk nemenda skilgreind.
- Umsjónarkennarar fylgjast reglulega með líðan og félagslegri stöðu nemenda.
- Líðan og tengsl nemenda eru könnuð með viðeigandi hætti og tengslakannanir gerðar þegar þörf er talin á.
- Nemendur fá fræðslu og þjálfun í góðum samskiptum, ábyrgð, samkennd og virðingu fyrir fjölbreytileika.

Foreldrar/forráðamenn

- Foreldrar hafa greiðan aðgang að eineltisáætlun, skólareglum og upplýsingum um hvernig tilkynna má grun um einelti.
- Skólinn stuðlar að góðu upplýsingaflæði og samstarfi við heimilin um líðan og samskipti nemenda.
- Foreldrar eru hvattir til að hafa samband við skólann sem fyrst ef áhyggjur vakna af líðan eða samskiptum barns.
- Skólinn miðlar eftir því sem við á fræðslu til foreldra um einelti, samskipti barna og stafræn samskipti.

Víkurskóli kannar reglulega líðan, samskipti og skólabrag meðal nemenda. Niðurstöður eru kynntar eftir því sem við á og nýttar til að meta þörf fyrir aðgerðir og umbætur í forvarnarstarfi skólans.

5. Vísbendingar um einelti og upplýsingar til foreldra/forráðamanna

Börn bregðast með ólíkum hætti við einelti og ekki er alltaf auðvelt að sjá að barn verði fyrir því. Eftirfarandi breytingar geta verið vísbendingar um vanlíðan eða erfið samskipti, en einstök einkenni staðfesta ekki að um einelti sé að ræða.

- Skólasókn og nám: Barnið vill síður fara í skólann, mætir seint eða fjarvistir aukast, forðast ákveðnar aðstæður eða staði í skólanum eða breyting verður á einbeitingu og námsframvindu.
- Félagsleg tengsl: Barnið dregur sig í hlé, forðast önnur börn, missir tengsl við vini eða hættir að sinna áhugamálum sem áður veittu því ánægju.
- Líðan og hegðun: Barnið virðist dapurt, kvíðið, pirrað eða óöruggt, verður viðkvæmara en áður eða sýnir aðrar óvenjulegar breytingar á hegðun.
- Líkamleg einkenni: Höfuðverkur, magaverkur, svefntruflanir, breyttar matarvenjur eða óútskýrðir áverkar geta verið merki um vanlíðan.
- Eigur og stafræn samskipti: Eigur barnsins týnast, skemmast eða hverfa án skýringa. Barnið sýnir óvenjulegan ótta, kvíða eða vanlíðan í tengslum við síma, skilaboð, samfélagsmiðla eða önnur stafræn samskipti, forðast þau skyndilega eða verður tregt til að ræða það sem þar fer fram.

Ef foreldrar hafa áhyggjur

Ef foreldrar/forráðamenn hafa áhyggjur af því að barn verði fyrir einelti eða öðrum erfiðum samskiptum er mikilvægt að hlusta á barnið, taka upplifun þess alvarlega og gefa því tíma til að segja frá. Forðast skal að draga ályktanir áður en málið hefur verið kannað eða grípa til aðgerða gagnvart öðrum börnum eða foreldrum þeirra án samráðs við skólann.

Foreldrar eru hvattir til að hafa samband við umsjónarkennara eða skólastjórnendur sem allra fyrst. Ef grunur er um einelti fer málið í það ferli sem lýst er í viðbragðsáætlun skólans.

Hvernig geta foreldrar stutt barn sem verður fyrir einelti?

Foreldrar geta stutt barnið með því að hlusta og sýna því stuðning, hjálpa því að segja frá því sem gerist og vera í reglulegu samstarfi við skólann. Mikilvægt er að fullorðnir taki ábyrgð á því að stöðva eineltið og að barnið upplifi að það þurfi ekki að leysa vandann eitt.

Jafnframt er mikilvægt að styrkja jákvæð félagatengsl barnsins, sjálfstraust þess og þátttöku í aðstæðum þar sem því líður vel.

Ef barn beitir einelti

Komi í ljós að barn hafi beitt annað barn einelti er mikilvægt að foreldrar og skóli vinni saman að því að stöðva hegðunina og styðja barnið til jákvæðra breytinga. Ræða þarf við barnið af festu og virðingu, hjálpa því að skilja áhrif hegðunar sinnar og efla ábyrgð þess og samkennd.

Mikilvægt er að beina sjónum að hegðun barnsins fremur en að skilgreina barnið út frá henni. Skólinn og foreldrar fylgjast sameiginlega með framvindu og styðja barnið við að tileinka sér jákvæð samskipti.

6. Skráning, upplýsingagjöf og trúnaður

Skráning máls

Öll formleg meðferð eineltismáls skal skráð með skipulegum hætti frá því að tilkynning berst og þar til máli er formlega lokið.

Skrá skal meðal annars tilkynningu, helstu upplýsingar sem aflað er við athugun máls, viðtöl og fundi, ákvarðanir um aðgerðir, samskipti við foreldra/forráðamenn, eftirfylgd og málalok.

Skólastjóri ber ábyrgð á að tryggja að skráning fari fram og að gögn máls séu varðveitt í samræmi við reglur um skjalavörslu og persónuvernd.

Upplýsingar til foreldra/forráðamanna

Foreldrar/forráðamenn þeirra nemenda sem málið varðar skulu upplýstir um meðferð og framgang málsins eftir því sem við á. Upplýsingagjöf skal vera regluleg meðan málið er í vinnslu og foreldrar upplýstir um niðurstöðu og málalok.

Við upplýsingagjöf skal gæta trúnaðar og persónuverndar. Foreldrar eiga rétt á upplýsingum sem varða eigið barn og meðferð máls þess, en ekki persónulegum upplýsingum um önnur börn umfram það sem heimilt er að veita.

Meðferð gagna og trúnaður

Upplýsingar um eineltismál skulu aðeins vera aðgengilegar þeim starfsmönnum sem þurfa á þeim að halda vegna vinnslu málsins. Starfsfólk skal gæta trúnaðar um persónulegar upplýsingar sem það fær vitneskju um í starfi sínu.

Við alla meðferð máls skal jafnframt gæta að friðhelgi og réttindum þeirra barna sem að málinu koma.

7. Þegar frekari aðstoðar er þörf

Aðkoma skólaþjónustu og annarra fagaðila

Ef eineltismál er umfangsmikið, flókið eða aðgerðir skólans bera ekki fullnægjandi árangur skal endurmeta aðgerðir og leita eftir þörfum ráðgjafar og aðstoðar skólaþjónustu eða annarra viðeigandi fagaðila.

Skólastjóri ber ábyrgð á að meta þörf fyrir frekari aðkomu og tryggja að eftirfylgd máls haldi áfram meðan unnið er að lausn þess.

Tilkynning til barnaverndarþjónustu

Eineltismál geta jafnframt gefið tilefni til tilkynningar til barnaverndarþjónustu. Ef starfsmaður hefur ástæðu til að ætla að barn búi við aðstæður sem falla undir tilkynningarskyldu barnaverndarlaga skal fylgja verklagi Víkurskóla um tilkynningar til barnaverndarþjónustu.

Tilkynningarskylda samkvæmt barnaverndarlögum er sjálfstæð og óháð því hvort eineltismál er jafnframt til meðferðar samkvæmt þessari áætlun.

Ef ekki tekst að leysa málið

Ef ekki tekst að finna fullnægjandi lausn innan skólans, þrátt fyrir aðkomu starfsfólks skólans og skólaþjónustu, er hægt að óska eftir aðkomu Fagráðs eineltismála í grunn- og framhaldsskólum.

Fagráðið veitir ráðgjöf og stuðning og leitast við að stuðla að ásættanlegri úrlausn máls. Einnig er hægt að vísa máli til fagráðs vegna meints aðgerðaleysis skóla eða sveitarfélags.

8. Ábyrgð, kynning og endurskoðun áætlunar

Skólastjóri ber ábyrgð á að eineltisáætlun Víkurskóla sé virk, kynnt og aðgengileg skólasamfélaginu og að verklagi hennar sé fylgt.

Áætlunin skal kynnt starfsfólki reglulega og sérstaklega við upphaf skólaárs. Nýtt starfsfólk skal fá upplýsingar um hana og verklag skólans við meðferð eineltismála.

Nemendur skulu fá upplýsingar um hvert þeir geta leitað ef þeir verða fyrir, verða vitni að eða hafa áhyggjur af einelti eða öðrum neikvæðum samskiptum. Kynning skal taka mið af aldri og þroska nemenda.

Foreldrar/forráðamenn skulu hafa greiðan aðgang að eineltisáætluninni og upplýsingum um hvernig tilkynna má grun um einelti.

Eineltisáætlunin og eyðublað til að tilkynna grun um einelti skulu vera aðgengileg á heimasíðu Víkurskóla, vikurskoli.is.

Endurskoðun

Áætlunin skal yfirfarin reglulega og endurskoðuð þegar breytingar verða á lögum, reglugerðum eða verklagi eða þegar reynsla af framkvæmd hennar gefur tilefni til. Við endurskoðun skal jafnframt horft til upplýsinga um líðan, samskipti og skólabrag og reynslu af meðferð eineltismála.

Eineltisáætlun Víkurskóla er hluti af skólanámskrá skólans og skal vera aðgengileg á heimasíðu hans, vikurskoli.is

9. Tilkynning um grun um einelti

Eyðublað fyrir foreldra/forráðamenn og aðra sem vilja tilkynna grun um einelti.

Nafn nemanda:

Bekkur:

Nafn þess sem tilkynnir:

Tengsl við nemanda:

Sími/netfang:

Lýsing á áhyggjum

Lýsið því sem hefur gerst eins nákvæmlega og unnt er. Gott er að greina frá hvað hefur gerst, hvar og hvenær, hversu oft og hverjir hafa komið að eða orðið vitni að atvikum.

Hvenær urðuð þið fyrst vör við vandann?

Hvar hafa atvik helst átt sér stað?

Hverjir koma að málinu eða kunna að hafa upplýsingar um það?

Hefur verið reynt að bregðast við eða leysa vandann? Ef já, hvernig?

Er eitthvað annað sem mikilvægt er að skólinn viti?

Dagsetning:

Undirskrift tilkynnanda:

Móttaka skóla

Móttekið dags.:

Móttekið af:

Undirskrift móttakanda:

Formleg meðferð máls hefst sem allra fyrst og eigi síðar en innan þriggja virkra daga frá móttöku tilkynningar. Ef aðstæður kalla á tafarlausa viðbrögð vegna öryggis eða velferðar nemandar skal brugðist við þegar í stað. Foreldrar/forráðamenn verða upplýstir um framgang máls eftir því sem við á og málinu lýkur með formlegum hætti.

10. Aðgerðaáætlun vegna eineltismáls

Aðgerðaáætlun er unnin þegar athugun leiðir í ljós að um einelti sé að ræða. Hún skal vera tímasett og skýrt skal koma fram hver ber ábyrgð á hverri aðgerð og hvenær árangur verður metinn.

Aðgerð	Ábyrgðaraðili	Hefst	Endurmat	Niðurstaða

Fyrsta formlega mat á árangri aðgerða skal að jafnaði fara fram eigi síðar en tveimur vikum eftir að aðgerðaáætlun hefur verið sett, nema eðli máls kalli á fyrra mat.

11. Breytingasaga

Dagsetning	Breyting	Ábyrgð / samþykkt
September 2026	Heildarendurskoðun eineltisáætlunar, verklags og tilkynningareyðublaðs. Tímasett aðgerðaáætlun og eftirfylgd bætt við.	Víkurskóli/Stjórnendur

Helstu laga- og viðmiðunarheimildir

- Lög um grunnskóla nr. 91/2008, einkum 30. gr. og 30. gr. a.
- Reglugerð nr. 1040/2011 um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í grunnskólum, með síðari breytingum.
- Barnaverndarlög nr. 80/2002, einkum ákvæði um tilkynningarskyldu.
- Gildandi verklagsreglur Fagraðs eineltismála í grunn- og framhaldsskólum.